

SOCIAAL DUURZAME AGENDA

14 APRIL 2016 DEN HAAG

GREENPEACE

de Sociale Alliantie
voor een samenleving zonder armoede

 woonbond
de stem van hurend nederland

**NATUUR
& MILIEU**

 Nierpatiënten Vereniging Nederland

MVO
NEDERLAND

FNV

INLEIDING

In de huidige maatschappij, waarin de verbinding tussen meer en minder kansrijke groepen verder verzwakt, zijn veel mensen op zoek naar een politiek en een beleid waarmee we ons verzekeren van een duurzame toekomst en eerlijke verdeling van de welvaart.

De ondertekenende organisaties van deze agenda willen het voortouw nemen in een sociaal duurzame beweging met een gezamenlijke agenda. Wij roepen de politieke partijen op om de punten uit deze Sociaal Duurzame Agenda op te nemen in hun beleid. Sociale waarden, zorg voor de aarde en de menselijke maat moeten weer centraal staan.

DUURZAAMHEID

GREENPEACE

Het kabinet van de Nederlandse toekomst kan een systematiek ontwikkelen voor Meerjarenplannen met drie hoofdelementen in samenhang:

- economische voorspellingen: werkgelegenheid, inkomsten (on)gelijkheid, fiscale vergroening, sociale zekerheid, belasting op vermogen.
- CO₂ vermindering en klimaat- en milieuoverwegingen t.a.v. milieu, lucht-, water- en grondkwaliteit, gezondheid, flora en fauna, leefomgeving.
- het bouwen aan een sociale weerbare samenleving met indicatoren t.a.v. opleidings- en participatiegraad met gender- en diversiteitsanalyses, gemeten invloed van civil society en de interactiekwaliteit tussen bevolkingsgroepen.

Dit Meerjarenplan zal helder maken wat de ethisch juiste rol van Nederland is, gebaseerd op onze grondwet, in Europa en de wereld. Dit stuurt dan het gedrag van de Nederlandse overheid, bedrijven en multinationals en civil society.

Praktische doelen die het onmiddellijke Nederlandse belang dienen:

- Werk maken van energie: zon en wind levert goed banen op. Sociaal plan nodig voor kolenexit
- Deltaplan om de gebouwde omgeving te isoleren. 50.000 bouwvakkers nu thuis helpen gas besparen via isolatie
- Gas eruit, warmte erin. Gasnetten niet vervangen, inzetten op warmtenetten en elektrische wijken
- Fiscale vergroening. lasten op arbeid omlaag, lasten op grondstoffen en energie omhoog.
- Richt een groene investeringsbank op, om innovatieve bedrijven, juist ook in het MKB (= banenmotor) te helpen.

Greenpeace

Sylvia Borren

MVO NEDERLAND

Uit veel onderzoeken blijkt dat een duurzame en circulaire economie leidt tot een hogere kwaliteit van leven en tot meer banen. Nieuwe banen voor zowel kenniswerkers als voor lager geschoolden in de sfeer van service, onderhoud en reparatiewerkzaamheden. Om deze omslag te versnellen moeten de economische prikkels veranderen. Daardoor kan Nederland uitgroeien tot wereldvoorbeeld van een circulaire en inclusieve economie. Tot een economie die klimaat-neutraal is, waarin vervuiling en afval niet meer bestaan en waar ieder talent - met en zonder beperkingen - telt en meedoet.

Maatschappelijke kosten (o.a. vervuiling en gezondheidsschade) moeten meer in de prijs van producten worden geïntegreerd. Schone en eerlijke producten krijgen hierdoor een betere kans.

De overheid kan deze ontwikkeling versnellen door de belasting op arbeid te verlagen en de belasting op

grondstoffen, consumptie en vervuiling te verhogen. Arbeid wordt dan goedkoper en dus aantrekkelijker. Omdat materiaal- en grondstoffenverbruik hierdoor duurder worden, worden innovaties en efficiency gestimuleerd. De Rabobank toonde onlangs aan dat deze omslag leidt tot 80.000 nieuwe banen en een economische groei van € 8 miljard.

Kortom, circulair en inclusief is ons nieuwe offensief.

MVO Nederland

Willem Lageweg

NATUUR & MILIEU

Het belangrijkste, zo niet meest fundamentele, vraagstuk van onze generatie is het klimaatvraagstuk. Zoals Obama zei: "Wij zijn de eerste generatie die het echt merkt en de laatste generatie die er wat aan kan doen". Het gaat in de kern om een nieuwe samenleving in "ons huis", zoals Paus Franciscus schrijft.

In Nederland is het nog overzichtelijk, afscheid nemen van fossiel binnen 20 à 25 jaar.

Ons wonen, ons werken, ons eten, ons verplaatsen, ons bedrijfsleven veranderen ingrijpend.

En de ontwikkelende wereld staat voor een nog grotere, zo niet aan het onmogelijk grenzende vraag: groeien in welvaart en bevolking binnen de grenzen van de planeet. Innovatie en geld van ons gebaseerd op welbegrepen eigen belang zijn nodig voor hen.

Het enige perspectief is een sociale duurzame samenleving. Strijd en Samen zijn nodig: solidariteit tussen generaties, inkomensgroepen en levensovertuigingen; allemaal in één polder.

- Gas uit de bebouwde omgeving naar duurzame warmte en energie besparen
- Energie op basis van wind, zon en biomassa en geothermie en CCS (CO₂-opslag)
- Rijden op basis van elektriciteit en
- Vooral eten van groente en fruit

En er komen nieuwe banen bij en ook veel bestaand werk is niet meer nodig. Nieuwe organisaties en bedrijven ontstaan en van bestaande fossiel gebonden ondernemingen nemen we afscheid. Respectvol!

Natuur & Milieu

Tjerk Wagenaar

WERK EN INKOMEN

FNV

Meer en meer zien we in dat onze aarde beter beschermd moet worden. Korte termijn belangen moeten we daarom ter discussie durven stellen. Dat is moeilijk en gaat niet vanzelf. Hoewel veel bedrijven het begrip 'duurzaamheid' omarmd (zeggen te) hebben, zal de overheid meer regie moeten nemen. Duurzamer produceren heeft ook gevolgen voor de arbeidsmarkt. Verschillende banen zullen nu of in de nabije toekomst verdwijnen, maar het levert ook werk op; wij willen graag dat dat duurzame, echte banen zijn. Het betekent veel voor werk in verschillende energie-sectoren maar ook in de bouw en het transport bijvoorbeeld. Het raakt ons allemaal en daarom verdient het in alle verkiezingsprogramma's een plek. Milieuorganisaties, werkgevers en vakbonden zullen de politiek daarbij moeten helpen. Zo werkt Nederland.

FNV

Ton Heerts

WONEN

WOONBOND

De woningmarkt van Nederland raakt ons allen en verdient een sociale visie die uitgaat van de gelijkwaardigheid van huren en kopen. Een robuuste schokbestendige woningmarkt vereist een eigendomsneutraal beleid, waarin kopers niet meer bevoordeeld worden ten opzichte van huurders. Dat betekent afschaffing van de hypotheekrenteaftrek en een robuuste woontoeslag voor huurders en kopers met bescheiden inkomens.

De sociale huursector heeft de afgelopen jaren zware klappen gehad door de invoering van de verhuurderheffing en hoge huurverhogingen. De betaalbaarheid en beschikbaarheid van huurwoningen is een steeds nijpender probleem. Ruim een half miljoen lage inkomens betaalt een veel te hoge huur, met armoede tot gevolg. Terwijl er steeds meer behoefte is aan betaalbare huurwoningen, neemt de voorraad corporatiewoningen in snel tempo af. Gelijktijdig krijgen steeds meer huurders een tijdelijke huurcontract en daarmee woononzekerheid.

Daarom moet de verhuurderheffing worden afgeschaft en moet weer geïnvesteerd worden in de sociale huursector. Huren moeten weer betaalbaar worden, zo nodig door huurverlaging. De sociale huurvoorraad moet worden uitgebreid, onder andere door meer nieuwbouw. De kwaliteit van de woningen moet sterk verbeterd worden door een ambitieus programma om woningen energiezuinig en toekomstbestendig te maken.

Woonbond

Ronald Paping

ZORG

NIERPATIËNTEN VERENIGING NEDERLAND

Op weg naar een sociaal duurzame samenleving

- Het aantal mensen met één of meer chronische ziekten in NL stijgt naar 7 miljard in 2030 -> dit vraagt een ander gezondheidsbegrip
- De zorg verandert door patiëntenparticipatie en waarden oriëntatie -> op weg naar een ander zorgmodel
- De zorg is de grootste arbeidssector in NL (15% van alle banen) -> bovenstaande leidt tot een andere arbeidsmarkt

We zijn verstrikt geraakt in een technisch, institutioneel, bureaucratisch denken vanuit louter economische insteek dat leidt tot angstig vermijdingsgedrag. Regelingen zijn te ingewikkeld voor uitvoerders, werkgevers en werknemers. Overheden/gemeenten zien mensen met chronische aandoening niet staan, zien alleen kosten. Gezondheid versterkt de tweedeling in de samenleving.

Dit vraagt om een andere manier van denken en handelen waarbij wordt uitgegaan van waarden en kwaliteit. Dit vraagt maatwerk en de benodigde flexibiliteit. Verschillen tussen mensen komen hierbij tot uitdrukking en die moeten we tot z'n recht durven laten komen. De overheid is gericht op het wegnemen van belemmeringen en het scheppen van een vangnet voor wie kwetsbaar is. Het is ook een zoeken naar een nieuwe taal en elkaar horen en verstaan. Durf het te doen.

Nierpatiëntenvereniging Nederland

Hans Bart

ARMOEDEBESTRIJDING

SOCIALE ALLIANTIE

De Sociale Alliantie is een netwerkorganisatie van de vakbeweging, kerken, humanisten en uitkeringsgerechtigden dat zich inzet voor een samenleving zonder armoede. Maar er is nog heel veel werk te verzetten om ook maar enigszins in de buurt te komen van dit ideaal.

Veel van de huidige armoede is ontstaan, omdat door overheidsmaatregelen het sociaal minimum te laag is geworden. Zeker als mensen langere tijd zijn aangewezen op zo'n minimum, ervaren ze grote problemen met rondkomen. Wij roepen Den Haag op om te komen tot een meer rechtvaardig inkomensbeleid waarbij het steeds meer uit elkaar groeien van inkomens wordt tegengegaan en het sociaal minimum wordt opgetrokken naar een niveau dat mensen in staat stelt als volwaardige burger deel te nemen aan de samenleving.

Ook op lokaal niveau zijn wij actief. Daarbij richten wij ons op 4 speerpunten:

- Aanpakken knelpunten in de participatiewet
- Maatschappelijke participatie van kinderen
- Aanpakken van problematische schulden
- Gemeentelijke collectieve zorgverzekering voor minima

Sociale Alliantie

Willem Jelle Berg

COLOFON

Uitgave FNV (mede mogelijk gemaakt door Greenpeace, MVO Nederland, Natuur & Milieu, Woonbond, Nierpatiënten Vereniging Nederland en Sociale Alliantie)

Vormgeving en DTP Studio FNV

Concept & Branddesign BTM | Bataafsche Teeken Maatschappij, Rotterdam

Order 16253 | 59669

April 2016

